

SARRE
COL

SARRE
COL

GÁL ÉVA
EMESE

AJÁNDÉKGÖMB

KRITERION

GÁL EVA **FORRÁS**

AJÁNDEKGOMB

VERSEK

Gál Eva

KRITERION KÖNYVKIADÓ
BUKAREST 1982

GÁL ÉVA EMESE

AJÁNDÉKGÖMB

VERSEK

Gál Éva Emese

KRITERION KÖNYVKIADÓ
BUKAREST 1982

A SOROZATOT SZERKESZTI
BAJOR ANDOR
CSIKI LÁSZLÓ
KÁNTOR LAJOS
SZILÁGYI ISTVÁN

VERSEK

A BORÍTÓLAPON BURJÁN G. EMIL ÉVSZAKOK
CÍMŰ TÉRPLASZTIKÁJA

nem tudom leírni hogy szép a táj
 madarak vergődnek az égen
 egy elvétett horizont fölött
 galambfehéren

1. BESOROZATLAN

BESOROZATLAN

nem illesztem egymás kiálló üregeibe
a végteleneket
közéjük feszítve törpül bejárhatóvá
a világ
nem kényszergetem béna fülekhez
égben úszó madarak énekét
szétröppennek mint az álmok
ha bármit vet felénk
az álmodó

hiába szavak máglyafénye
hiába minden arc mögött
egy leégett díszlet
gyóntatószekrényben lógnak a ruhák
a pucérság kimustrált kellékei

emberformánk immár arra jó
hogy felismerjük a négylábúak szabadságát
kerítésmagasan szélparázs
miért nő
összeszorított fogak között
hallgatás?

a jelenlét tengelyéhez
évgyűrűk csapódnak
szabadúszó besorozatlan emlékeim

talán egyszer végigmondom
 azt a verset amelyikben
 nyakig rámgombolt szavakról
 lepattogtak a betűk

maradt pőrén a tekintet
 sejtek mögül átszivárgott
 minden emlék sűrű kékje
 mint a festék
 kirakatban
 délutánok csöndje béke
 reklámozta amit éppen
 fegyverébe temetett

megcéloztam isten-létét
 a jelennek mint fakérgen
 gyantacsorgás akképp próbált
 fényleni
 hosszú erdő szálfáálma
 kiszakadt a föld kegyéből
 gyökerével égre ordít
 lombkacagás nem kíséri lépteim

már színültig
elnyűtt idővel a tested
fölszakad minden ritmusod
egy gondolat kiforduló váza
elédszúr

mint törések
fájdalmától éles
csontdarab

(völgyet váj
lassú mederben
életcsapolta piros patakja
hogyan szélvédett helyen
új tanyát üssön
a továbbgondolás)

isten
megtervezte a mozgás bioszerkentyűit
de nem számította ki
a létezés súlyát kilogrammokban
mint elvonatkoztatott
taszító erőt

véletlenek egymásba törése
olykor csodafényes
kisülésekre gyúl
ilyenkor jó verset hallunk
vagy éppen Beethoven-zenére
melegszik
egy kézfogás esélye
tenyérben

befalazott huzalok vérerek
a szemgödörből törött villanykörte
darabkái hullnak megvetett
ágymeleg öledbe
nyitott fényű ablak
ismétli az arcod
belehasogat az utcazaj
nem vagy itt csak ülsz
harmadosztályú dekoltált csendben
másodpercek üregeiben
maradék gondolataiddal
az álmokat ébrenlét fogháza gyűjti
s mit kezdj emlékeiddel
ha fogak fehér gyöngye törne
míg emészthetővé gyúrnád az időt?

szigorú tested ráncaiból
elédhull a tegnapi árnyék
vezetékvégen lóg a fényed
magadon kívül úgyse férsz
álomkirakat szemfehéred
pupillád mélyén forr a látvány
hegyek guggolnak szómagasba
szavak kaptatnak föl a hegyre
kibámulni egy gondolatból
rácélozni a mennyezetre

napodat zárod itt az este
zsugori percek zörrenése
ablakon beszivárgó utca
öledbe vágyó lámpafény

lepattozott mosoly
arclemente hullámozó dombok mögött
kapuzárás szemekbe fojtott fények
aztán a csend s az emlékek

bemondták valaki (talán) megszökött
elvitt a városból minden árusítható gondolatot
kilopta
az aranyba foglalt álomköveket
színeket hangokat lopott
letagadott reményeket megspórolt időt

körözi a szolgálatos szél
a határon
kapunagyságú képe
cölöpökön

arclemente szomorú dombok mögött

hatalmas cella az este
kiáltó ablak minden álom
ébrenlét zörgeti láncát
holdra ugató szemében
föl-fölvillan a virradat

a hajnal vérét a felhők letörlik
egy kevés csurran belőle a fákra
a tagadás szíverősítő
agyónéljenzett elhalálózásra

leleplezik az álmod
először fölébred a mester
azután a többiek
vésők pattogó táncából
őlelő karokból szerelmek
kihull a szobor

reggel van: befejezett

elfordul egy arc
egy tekintet visszasiklik a szemgolyóba
kézfogások lanyhát őrzi egy tenyér
záruló ökölben
és a mosolyok
körülhatárolt országait
film nélkül fotózzák
riporterek

reggel az emberek nem tudják hogy szép a város
nem érzik a lombok jó paplan szagát
nem látják hogyan változnak át a fák
útszéli prófétákká:
morzsát hintenek a madaraknak
elsüllyedt szigetekről beszélnek
mosolyognak
karjukról madarak csípdesik a húst

naponta törlöm a szavakról a port
 a bennem lógó tekintetekről
 tudod állomásparton élek
 itt sok a lom a lárma
 olykor mozdonyfütytyösdit játszik valami
 elindul és a többiek
 zakatolva gördülnek nyomába

ilyenkor sorompót nyitok
 füstölögjenek tova a furcsa dolgok
 ez a két sín valahol összefut
 vagy különválnak
 de biztosan föllázad egyszer
 a közécéntizett távolság
 hatalma ellen

majd ott lesz a cél
 addig is
 segítsd barát az érkezőket
 mennyien jönnek jaj miért
 miféle égőt szereltél belém
 hogy ekkora fényt lehel
 ez a vidékre szökött
 egyszemélyvonatos állomás?

fölmentem magam
a várakozás törvényei alól
íme a délutánt is
gombóccá gyűröm eldobom
továbbá a bejárhatatlanság
színeibe öltözött tájat
a föld szavát
dadogó ekét
a berámázott
légüres időt

a hóemberek
tüntetnek az olvadás ellen

a csend felázott burkán
 szivárognak a szavak
 hiába köti szorítja
 az öntudat géze
 pirosságotat

a gondolat váltóegysége
 szorozza magát önmagával

igaz hogy csak mondom kevésbé teszem
igaz hogy csak a magam ágyneműjét
mosom kékitem teritem
és a magam mozaik álmait
hempergetem ódivatú fehérségén
amelyen minden
ordító bizonyossággént
fölmutatható ellenem
amely mégis estétől reggelig
takarja rejtő szégyenem
azt az estét
amikor legtisztább arcom
elgázolta a félelem

hogyan is tehetném?!
csődület támadt
rémület szitkok magyarázat
krétával körbehuzigáltak
— baleset —
mondták volt a bennfentesek
— halálhoz kevés
élethez még kevesebb —
és odébbálltak

bocsánat kedvesek hogy közbeszólok
de itt vagyok vigyorgok bólogatok és pöfékelek
igen meghamisítottam a génjeimet
átálltam a cirógatásra
és ha úgy gondolják vasárnap délutánonként
kiruccanhatunk a költészetbe
elbölcselkedünk egy-egy pohár bor mellett
mert minek is milyen pofával is
csempészett időben múzsákra vadászni
aszfaltra fűmagokat szórni
merészen lencsevégre állni
amikor lehet ilyen jószomszédosan
nem csinálni

azért tudják
az a gyerkőc néha mintha visszakérne
hiába tömöm ököllel a száját
annál durvábban karcol vissza kése
mint a vér artézi-féle sebből
fölspriccol egy sűrű sűrű nem
hiányaim a legmélyebbre vájnak
segítsenek
szolgáljak én is
bővített igazságnak

(biztosan a bizonytalanságban
beleizzad a nevettetésbe
nem ismertétek civil ruhában)

alulexponált emlék
egy nem létező nyárból
fejszék bálványaihoz
fohászkodó erdők
integető állomások
előhívatlan álmai

törd el azt a mutatót
amely mindég befelé forog
dobd el azt a szalagon gyártott
fillérekért vesztegetett szót
fogd a kezem feledjem el
magamhoz szegezett magam
és mondj valami annyira szépet
legalább
mint a bennem kuporgó mesék
óperenciás fényei

KITASZÍTOTT

derékszögű csendben
hiába vet körivet az álom
gyufásdobozokban
lángok zárt esélye
kivágyik
az ölelés a testből
mintha karod közé
hallgatás szorulna

homlokod pókháló
szabad repülések
szárnycsattogásai
szitájába gyűlnek
gondolatpirosan
patakzik az élet
medrét kitapasztja
hiányok salakja

kitaszított percek
közössége lázad
belerokkan minden
múlt idő
ökölbe bezártad
formátlanra gyűrted
a simogatás életösztönét

vajon mikor
léptem ki belőled
hogyan belém lehelhesd
szerelmed
hogyan sejtjeim ágya
vigyázza álmod
magamrautalt
fennmaradásod?

vajon mikor
váltam le magamról
funkciót vesztett
testfalakról
amelyekre
egy ajtó-kép
komponálta
a teremted?

a sárga asszony kisöpri a csikkeket
az ácsorgók bölcs emlékeit
fényesre dörzsöli a fáradt asztalok viaszarcát
és a mennyezetre néz

este van az emberek nem köszönnek egymásnak
az utca közepe egyre szélesebb
fölvonják az átjárókat
mindég a túlsó oldal felé
hogyan ne ismerjem másik önmagam

merre-hozzád?

ma este szeretni akarlak
hogyan elfeledjem a szavak árjegyzékeit
a tegnap megmotoztad a gondolataimat
kettőt letartóztattál háromnak elvetted
a légzési engedélyét
mégis emlékszem a házra amelyben lakom
és óvatosan kopogtatok
mielőtt a világból kilépek

merre-hozzád?

a sárga asszony kettőt fordít a záron — hazaindul
ő nem látta hogy fölronták a zebrákat
köszön nekem

attól a csendtől óvj meg
 amit csak egyedülléttel igazolhatok
 abban a négyszögű szobában
 rongyolódnak a szavak
 és szegényednek a gondolatok

attól a csendtől óvj meg
 amit szavakra fordítani nem lehet
 abban a négyszögű szobában
 nem őrzök
 emlékké színezett tényeket

nem nézel a saját arcodba soha
a nyitva felejtett
ablakok mögötti
félhomály titkait lesed
a gesztenyék alól

FÖNT SZÍVKEMÉNY PARADICSOMOK

TEREMNEK

mondottam akkor

mégsem elég a nap
a gondolataimban fészülködő füvek
megalázkodása
árulkodó a szél
és anyám meleg arca
amely éveken át fűtötte
az otthon halkuló emlékét
széthull egy végtelen
terméketlen mozdulatban

talán te

mondtad

aki félsz a föld puszta barnaságától
aki szemed tavában őrzöl
egy szívdobbanásnyi csöndet
legalább te
akihez kövezetlen utcákon érkeztem
kopogtatás és szegfű nélkül

kerekek alatt hálni jobb lehet
 mint itt ülni ilyen egyedül veled
 hiába vetted föl legszebbik ruhádat
 nagy rozsdás szögek kiütnek alóla
 tört csavar-szemed bádog-tenyered
 valami ócska bársonnyal bevonva
 jujj! itt égnek a falak
 piros malter csurog a padlóra
 nem kiáltok

bezártalak a fehér fogsorú szobába
 ósdi tükrök logikája szerint
 melyek a négylábú testeket
 a hátuk mögé vetülő világba dobják
 pedig a magunk magunkra tanítása
 árán nyíltam meg hogy valóra válhass
 hogy egy legyek veled

így lazul
 a fogak szorítása
 így oldódik mosollyá
 a csengettyűszóra dörömbölésre
 olykor küszöböt feszítő magány
 immár meghúzhatjuk az egyenlőség jelét
 trópusaink és szép kerek álmaink
 kanyargós kérdőjelei között

kint
 csomókban lóg a társtalanság
 ernyedő szánkon
 tüdönkre szívjuk az eget
 és szemünk kényelmesen berendezett társalgójában
 fehér abroszra bontjuk
 a vázákba férő emlékeket

. . . a háttér hideg meddő növényzet . . . a
 nap helye kitépve tátong
 a színpadon szertedobált
 szerelmek érkezések és távozások . . . papír ceruza
 vég és iszonyú borzas halomban a csönd
 a terem ü
 res . . . mégis . . . fönt könyököl egy arc . . . megsár
 gult szem . . . ötvenes bánat . . . anyám lennél . . .

 én
 miképpen nem tudom . . . állok a csöndhalmazon . .
 megrohanak a szertedobált szerelmek érkezések és
 távozások papír ceruzavég tőlem egy méterre
 visszafonnyadnak a földre keresnélek de nem
 tudom feléd fordítani a fejem köbe faragtál
 . . . arcomon súlyos könnyekként zuhog végig a taps
 hiánya . . . a székek izzadták ki magukból hogy csök
 kentsék félelmüket
 anyám néz visszanéz ötven
 évet keresi az idő bőrén azt a parányi rést a
 melyen át megszöktetett a magam szabadságvágya . .
 anyám bocsájtod meg a környékeden felejtett
 táltos percek futkosó csodákat
 tudod milyen sietve öltöztem át akkor
 és te szobrász hová tűn
 té a modellel . . . hová rejtőztél hús vér magammal
 köbe faragta múltam és magányom hogy itt
 felejthesd ó szobrász miért éppen
 köbe

megkötöztek aztán betemettek hóval
érzem arcom fölött
a győztes időtalpak csikorgásait
hol vagy most?
szemem beomlott barlang
repedésein mélyre szívárog a hólé
lelkem valahol a föld mélypontján
karom lábam keresztjén feszül

gyere! áss ki!
világosságra vágyom
ki a lúdbőrös ég alá
ahol elhatárolható a félelem
a padkán-kuporgástól
ahol a dombok üzött állatok
ívelő ugrásait idézik
ahol a szél olyan kegyetlen
mint az utcára szorított kutyavonítás
ahol egy szó mégis olyan érdes-édes
mint a betegnek kiutalt simogatás

gyere már!
szívem pitvarában
plafonig a hó
és nincs hogyan megmozdítson
az emlékezet

elmúlsz tépázott madár csendje
négy kegyetlen égtáj keresztjén
feszül az ég a csillagok
kihunynak az emlék túloldalán

elmúlsz biztosan
mindegy hogyan siklott ki
hangjegyek sínein a dal
apadnak a kútmély sebek
és bevetik újra
a föltámadt eget

de ne még
ez a megtépett madár
ki szelet hasítani képtelen
mindenem még nem adom
kietlen békének magam

emléket nyíló ablakom
arcodra zárul hangtalan

1

nem az enyém ez a csend
talpon túlig ér
más méretre szabták az eget
kilóg belőle arcod
lakhatatlan ez a ház
bekeretezték az álmokat

2

valahol egy este
ránkszabott tájban
két egymást vetítő tükör
valahol nyitott jelenben
bevált mosolyok nélkül
valahol együtt
valahol egymás szíve ütemére

3

kidobom a felgyúlt gyufavégeket
törött cigarettákat papírzsebkendőket
kidobom a megsárgult telefonszámokat
szignált fotókat a táskámból
legyen helye
eljövendő hulladékaimnak

1

abban az átszámlott magányban
befalazott illatok sikoltásai
kemény vasalt ég
fölfeslő délutáni csöndek

2

valaki talán jönni készül
becsöngetne egy megálmodott házba
redőnyös ablak szívében
fölvillanna egy elkallódott lámpa

3

egymásba terelt utak nélkül
csirában kivágott jegenyék
elvetélt árnyéka
tőlem egészen eltakar

pedig létezik minden **verssor között**
egy hosszú kimondatlan este
mennyezetsúlyú ébrenlétben
nélküled

aztán a kert
 hajamba kúsó füvek zöldje
 testemen szétszóródó arcod
 kék csodálkozás

1

az a cseresznye először termett
találkozásunk ezeréves jubileumán
apró piros öklök szorították a magokat
apró piros szívek hulltak az égre
szavak sebeztek nyelved szádat bőröd
csurrant kivégzett emlékek vére

2

csak benned állni
szembefordulni mindennel ami lát
csak veled óvni a cseresznyefát
fűrésztől villámhasadástól
bármitől
ha apró piros öklökbe zárt
várandós világodba gázol

3

homlokom van még el se rejtem
rácsapódik a tavaszi pára
kobalt ígéket mormolok
nem vehetők imaszámba
a szívem rosta mesterlövész évek
dobogó gyakorlótere

hát vele tanullak és félek
sejtről sejtre végigkísérlek
élek
nem itthon csak egy szobában

4

reszket az égő szála mintha fázna
mintha fénye ráfagyna a tájra
nem a vidékre csak a fára
dombra virágra cseresznyére

régi beszédek üledékeit
szitálja a csend
ürül a pohár
cetlikre tépett évszakok
aláíratlanul

bérlet a gyermekkor hajóhintás kertjébe
bérlet hozzád vonatablakok
hosszú filmjén füstcsík a mosoly
bérlet bárhová
szemben a visszafordulással

igeidők párbaja
sok egymást golyózó félelem
áthallszik bőrödön
mint puskaropogás az évtizedeken

cserélni testet hitet álmot
törpülni vagy magasodni
napszakok önkénye szerint
látóhatárig nyújtott mérték
béke kimetszett kliséje
és te aki mindent bemagoltál
amit csak elfeledni kéne

vizsgáztam hallgatásból
éppen máshol égett a lámpa
tanárom fején szürke abrosz
emil bundával betakart

puskáztam gyorsírásos csöndből

beleremegett a vállam
emil sírt mindkét kezével
szorongatott egy felleget

felálltam: tudnom kell a tételt
hallgattam én már valahol
megfagyott ének vagy szobor
egyforma fények ó emil

a szürke abrosz kérdezett:

hány évig készült hallgatásra
volt-e tanára mintaképe
hogyan mindég jelesre hallgatott?

azután írt egy számot írt
tíz évig írta tíz napig bírta
a papír

menjünk már haza hova hát
emil

fölhangolod a csendet
pontosan visszajátszani
egy hangjeggyel fiatalabb
dallamod másodperceit
újraírható vagy
minden ütemfordulónál
azonos akkordok között
a világ énekével

szerelmek börtöne a test
visszanő egy mozdulat sokszögébe
leszelkedő réseken
átszűrődik a szavak fénye
lassított szárnyak berregése
madárhalál az égre hull
beletanul az ölelésbe
minden asszony mert kötelesség
rávidulni a mennyezetre
szemféhéreddel felel

gondolat megrostált idő
emlékek jelenre fent kése
mosolyok mítosza törik
ha legfehérebb fogaid között
kicsorbul a verseid éle

BENNED IS TÉRKÉP

visszalopni a jelenből
tegnapok szálkás árnyalakjait
tükördarabokkal szétropan
egy mosolygó arc vázlat lehet
a portrédhöz
kit ábrázol a fény?

futnak az utcák ifjúkorod
nyúlánk teste kanyarog bennük
csillapítatlanul
lűktet az emlékezés

ugye a világ benned is térkép?
ugye a szíved fényképe álom?
így részletekben hasonlítunk egymáshoz
hallod?
karcsú ütemben jajdul az égre
egy templom kivégzett harangja

a Házsongárdba temették Bretttert
kilökte magából az utcákat
az embereket és a felhők gondterhelt
mocorgásait

ahogy öregszel szárad a tó
egyre több kavics

kemény háta ropog a mozdulatokban
visszatér a hős csodálkozik:
a virágok alig lepték el a kertet
egy ébrenlét szomorú parancsa
lenyírta a nap sugarait

Bretter György emlékére

mintha húrok szakadnának
szívben szóban régi álmod
foldozod hogy bár még egyszer
végigálmodd

azt az arcot akit benned
szálló fehér lisztté váltott
búzából és színes tájból
hóhullásból a jelen

emlékszel még hogyan égett
az az élet
nem spórolt meg
áramot se vért se gázt
lobbanni úgy mint az erdő
ezer fában egy millió
ágacskában síró fénnnyel

levelezni messzeséggel
ő tudott

tárcsázd az otthon képzetét
háromszor három négyzetméteres világegyetem
faltól repedésig forgó csillagképek
fényévek forrása a szem
ami felgyült
tárgyak hiányok arcok tájak
egyetlen hangsoros szabadság
akkordjai

az otthon-álom
ének-galaxis tele nappal
forog éget bejárhatatlan
visszapörgetett igazakkal

Fáj az otthon, ki megtagadott.

Fáj az otthon, a megtagadott.

Szilágyi Domokos

nem kell viasszaszólítsuk magunkat a kanyarból
 hátunk álcázza gyöngeségünk
 idegen tájba zuhant arccal
 bárhová csak magunkra nem nézünk
 mintha minden elsuttogott álom
 tengereken túlról idehallszana
 mintha benned nagyobb
 fényerővel gyúlna
 tiltás ellen vétők
 féltett igaza
 szemfehérbe csöppentett savak
 körbe-körbe
 naprendszerek égnek
 ravatalba öltözött nyarad
 homlokánál gyertya minden ének

vagyok
magamtól elmenőben
többezer sírba elvonultan
akár egy teltház temető
és nem tudom már hány keresztet
állított bennem hány halott
koszorús emléke tudom
kivilágítatlanul évről évre
újból magamhoz fordulok

ÖSSZEKOCCHAN

kiütnek a törmelékek a föld testén
mint a himlő apró tüzes hólyagocskák
robbannak az érkezőre horpadt kertek
ásítása nyújtózik a távolságra
kitakart ég mintha csonka meztelenség
kínálgatná lopott álmát rettegése
visszaszalad a szemébe itt a pokol
kerítések kifent éle nyilat karcól
a sötétre ne hagyj még el hadonászom
állig valóságban fázom szemgolyómmal
a föld fordul virradatra összekulcsolt
két kezemben gyullad fényed távolságok
porra égnek mosolyomban higgy nekem

két hallgatás összekoccan villám fénye
hasít félbe és keresztbe hulló alma
pirossága férgessége összefut az
elmúlásban íme a csend szerkesztése
vonalzóvá merevedett napok hetek
szögek béke látóhatár ceruzával
húzott vonal szemfehéren odáig kell
látni éppen mögéje csak madárforma
gondolat jár ételért

ne hagyj még el egyformábban nem hullhatnak
már a cseppek ritmust szabnak a magányra

napsütésből ittfelejtett kékség zúdul
minden percért kintornázó éveinkre
koncentrikus ölelések lánc csörren
öntudatlan elszánt véreb házörzője
egyik háznak oda-vissza átvonított
négyzetméter a világ

AJÁNDÉKGÖMB

itt vagyunk
némi ízléssel becsomagolva az ajándékgömbbe
amit földnek hív a naiv önismeret
bár semmi köze a maga előírt
törvényeihez félelem
irányítja lélegzetét
újítja meg szerződéseit
a nappal oxigénnel
megalkuvó kiállítás mindenért
ami egy darab kenyérrel
megtoldja életét

hősanya
 bőkeblű dajka ez a század
 annyi fia lánya
 unokája
 óvodája iskolája
 aggmenháza
 izmusa és cinizmusa
 istene és kisistene
 bombája és ideálja
 kétszersült esztétikája
 húsa vére szíve mája
 annyi taposott virága

páráként csapódnak le ránk
 kisbetűs énekeink
 szíromtalanságig fölperzselt írisszel
 virraszt egy békeféle
 álmaink fölött
 amíg a kanóc tart
 amíg a viasz
 nem olvad bénítón kezére
 forog a föld
 akár az ötbanis
 ha pörgetik
 a mező olykor holtakat terem
 földbevert arcok rácsai mögül
 égre lobban a félelem

láttál fohászkodni embert
felkiáltójel szemében
földi tehetetlenséggel
összeszorított kezében
komikus és megalázó
állomása a szenvedésnek
egyszemélyes kudarca
a földre felvigyázó fénynek
íme a kételtű világ
sikerjelmeze békearca
agyonpingálva fitogtatja
s szemében kések élesednek
s szívében készen áll a bomba
hogy billió darabba szórja szét
amit megőrzött nagy titokban
ami fönnmaradt magából
kiutat kutató hiányból

láttál fohászkodni embert
felkiáltójel egészen
nem térdel áll
nem zsoltár nem pisztoly
nem puska van kezében

ma azokon a sor
akik torkukszakadtáig
hallgatni tanultak
akik csak néha láthatók
arcukvesztetten
egy megcsonkított térben
amint szemmagasságig hajítják
elrejtett álmok
utolsó aprópénzeit
és azon
akit szívig sárba vágta
nappalt ígérő éjszakák
akitől elkobozták
a lélegzetvételnyi eget
akinek ölelésre
robbanó karjait megkötözték
azé ez a vers
akinek izzadt ráncából
utálkozva menekül a fény
akinek nincs se gyökere se ága

elképzelem
nyaktilót illesztenek csigolyámra
vezényszóra
élmgurul a fejem
már nincs időm elgondolkozni
miért ez a labdaforma
került a legmagasabb polcra testemen
és miért
éppen ő bűnhődik
kezem vagy szívem vétkeiért

oroszlán vagy gerle ketrecéből
társadalmi öntudat mezéből
leselkedünk olykor sóvárogva
kiselejtezett szabad világokra
akik fölött nincs hatalma
a guillotine-nak
mert himnuszok rőzséit gyűjtják
magukra

a tagadás tekintetét
örökölte a táj
mint dombok hullámai
a szakadékot
moccanásnyi kényszer
minden hátraarcban
fogak közé szorult
kiáltás-cafat
miféle árnyékot
vetnél le magadról
ha homlokmagasságban
fölkelve a nap?

tagadom hogy ércek olvadnak a szívben
és súlyoktól horpad
ez a földgolyó
tagadom hogy fáj hogy alkonyatvért izzad
minden gondolatba
kényszerített szó
tagadom hogy testem sorozatban készült
mínusz ráadásként
kaptam arcomat
tudom hogy a bennünk épülő falak
magasságiánytól
reánk omlanak

üres a csend
elmerül benne a lélegzet
mint tóban a kő

vakolatlanul de befelé vigyázzban
tanúvallomást teszel
rögtönítelő magadnak magadról:
(igen nem tudom de láttam tettem
én nem tudom mégis szerettem
öleltem az erdőt drága erdő
könyökben metszett bükktemető
fél karral átérem annyi csak)

süllyed a lélegzet csönd az ének
testedről lepattog az élet
mállik a vakolat reped ropog
belédzuhanak ablakok
tágul a nincs feszül a nem
íriszt borzol a félelem
két karod két üszkös gerenda
belemarkolsz a csillagokba

úttalan indulások
közénkszorított perifériák

kaputól kapuig
rugdosott gondolat
aprópénzzé szórja szét magát
hogyan talpakhoz tapadjon
tenyerekbe térjen
valaki valamit számító
jól bevarrt zsebében
kuncogjon ezen a bárhová elgurítható
gömbölyded mindenségen

kiáltsak?
nemcsak álmaim hajszálerei
pattannak föl véreznek el
ránk omlanak találkozásaink
karok szögekbe merevülnek
törmelékeinket hová menthetjük át?

úttalan indulások
közénkszorított perifériák

porosodnak
hulladék reményeink
ritkán nyitunk ablakot ajtót
nehogy a fénnel oxigénnel
idegen testek lopakodjanak belénk
esetleg új arcokba szervezhető formák
annyira vigyáztunk szerzett öntudatunk
patyolatingére
hogy kerek
örökre befejezett énekeink
a torkunkra ecetesedtek

és nap mint nap
erdőnyi álmot éget el
gyávaságunk
hogy testünk hőmérséklete
a létezés nullpontja fölött
megmaradjon

1

az évszakok egyre váltakoznak
hol több a por hol több a fény
hol több a sár
hol egyre kevesebb valami
ami bennünk még él

szemünk befogadja a tájat
szavaink vigyázzban állnak
álmaink raktárban porosodó búzaszemek

2

véres pelyheket síró felhők
hasrafordított halak
pikkelyeik a fölénkkavargó
piros iszapra égnek
néma gyöngysorok

3

valahol egy hátsószálgba menekített gondolat
amit nem aranyoznak be
szemek puskaapor-villanásai
amit őrizni kell
amit fahordástól reszkető karokkal
is ringatni kell
mint a gyermeket
és figyelni mindenkori ébredését

vasmarok ujjközén átsiklani
 nem görbülni meg mégsem
 arcodról leolvad a rozsdá
 nyíló szemedben összefut
 látóhatárok milliója
 tisztítótüzekben csonttá kiégett
 hittelt megtartani
 az álmok génjeire fölírt
 igazság ösztönét
 és hagyni
 hogy kiutat fúrjanak a szavak
 maguknak
 a nyelv a száj az agy
 börtöneiből

egy az egyhez: mi és a falak
 sok kicsi szoba sok kicsi csend
 sok kicsi halál
 fülhallgatóval keresünk szívhangokat
 a túlsó helyiségben
 mintha nem lenne ajtó-képzetünk
 amelyen ránknyisson egy találkozás

és testünkben szalad a vér
 hadd érzékeljük a páralecsapódást
 bőrön tenyéren
 és ökölbe zárjuk a simogatás
 vagy az ütlegek kényszerét

magad szorosan körbezáród
nyesed a bozótot fegyelmezett
és betanult formát minden szónak
arcmonológna
aktiv igenlés minden lépés
szerelem nem kell faji érdek
teremni újra teremőket
legyen ki éljen legyen ki haljon
legyen ki ilyennek maradjon
értelemtől szívfal-vergődésig
vergődéstől óraketyegésig
ha tud
és miért is tovább

köréd szerkesztett szoba
megszünteti a folytathatóság képzetét
egy ösztöneiddel arányos helyiség
hiányát megosztod föltépett szavakkal
nincs egész mondatod
röntgenfelvételt készítesz a pillanatról
évgyűrűk görbülnek a csendre

fölöttd a plafon
miféle csillagkép
vetületét vázold föl a mészre?
mint többezer naprendszer
kiselejtezett bér munkása dobog a szíved
tisztelettudóan igaz távolságra
hő- és fényforrástól
hogyan hevítsen
s miképpen maradjon
világítótest a tiszta létezésben?

egy emlék pengeéles zuhanása
kettéhasítja a levegőt
már nem tudod
melyik oxigéntermő vidékhez
tartoztál azelőtt

hiánycikk a levegő
nagyot ugrott az oxigén ára
a nemzetközi tőzsdén
ajánlás: ne lélegezz
tanuld meg beosztani életműködéseidet
vagy ha kell lemondani szívverésedet

látod mekkora baj támad abból
hogy egyesek
felelőtlenül ki-be szívják a világot
elvetemült tüdő-szivattyúkkal
pult alatt pult mögött
megkaparintják maguknak a holnapi napot
s reggel már hiába állsz
sorban sorvégen
táblán kirakatban függ az ítélet:

nincs

nincs semmi vész:

fölpattan arcodon egy sejt

és szakad-bomlik

minden ami igaz belőled

utánad a szavak is úgy görögnek

mint egy lebontásra kész

jelenlét atomjai

kihúználak a tömegből

maradnál mínusz egymagad

a pillanat kültekén

lebontanák az ablak-álmokat

nem lenne fölötted ég

eltűnnének mind a fenyvesek

ha magadra látnál

néznéd

hogy pupillád elfehéredett

szótagokra tépnéd

minden éneked

1

galambszárnyaktól súlyos szélben
gázolsz madarak énekében
a hangjegyek apró harcosok
golyóra töltik ellened
a dallamot

elvérzed egymagad
a kék eget a fénynapot

2

tested lehetne fészek
szívedben dobpergések
ünnepelnék
rügybontó reggelek győzelmét
arcod boldogabb felét
utánoznák a tárgyak
és szerelmeid harangoznának
délidőt a tájnak

3

te minden reggel
föltéped a mozivásznat
világod sokszínű fénye
libabőrös valósággá sápad.

szabadságtani ásatások
állandó színtere a szív
világra fordulnak az álmok
megkövült maradványai
vérkeringésből kitépett
szerelmek makacs jelenléte
egy-egy repülés iránya
egy-egy szárnyaló esése

testhosszban csend piros a háttér
arrébb szemeteskupac
mint a szétrágott almascutkák
feketednek a szavak
mintha távolságok tükrén
fel-alá bukó fényjelek
telekottáznák imákkal szemed
mintha egyetlen
ökölbe szorított kiáltás
akarná mindened

ha te is rávágnál arra a csomóra
 karddal ököllel daccal gyűlölettel
 ha a millió szál mégis összeforrna
 hiába tépnéd foggal félelemmel
 ha kötélként fájna minden vérér benned
 szíved robbanása rángatná szerelmed
 fölsebzett markodban tovább csomósodna
 összeforrott szálak megoldatlan sorsa

Kányádi Sándornak

nem hiszed el
lefújták a feltámadást
igen költséges mulatság lenne
a fényeket kamattal nyelő
nagybetűs emberiségért
a kisbetűs én-ért is te-ért is
sőt ő-ért is
akinek gömbölyded tarkója fölé
az ékezeteket
létrán állva szegezte fel
egy elkötelezett munkakerülő

végül is: döntenünk kell
álmaink nem halottaskoszorúk
illanó nosztalgiáját idézik
nem oldódhatnak fel sírban keresztben
vigyázzuk
az arcunkba olvadó esőket
akarásaink jégesőit
ne verjék a szerelmes mezőket
ne verjék
jászolból kintrekedt csecsemőink

minek is a feltámadás lidérce
ajtók ösvények egymás között
amelyeken átmenekülünk

az öröklét nedves alsóneműjét
lobogtatva a fejünk fölött

minek is kiért is gyóntál szentem
glóriád markommal tele
királyod szemében mennyi népek
törtfogú istene
szívünkbe szántott az ekéd
nem búzát vetnek aratnak ott
vékony csövekben idegen végtagok számára
csapolják a gondolatot

mondd
mosolyunk ki kente kenyérre
ki morzsolta fogai között
elfogyaszthatóvá szilaj kedvünk
ki tanított meg létezni így
tagadva örömünk keservünk
ki ölt meg mondd

ne mondd
bogár vagyok
repedésekben meghúzódok
gyávává gyalult a vesztes

maradok mégis mert kimondom

4. LÁTÓHATÁR

GYÖKEREK

késhegynyi tavasz célkörében
gondolatként egy érverésben
bírákként és bűnösökként
végtelen hosszú ébredésben
maradunk immár megszokásból
fél szívvel mindég tegnapokban
fél szívvel inkább holnapokban
találkahelyünk földkupac fölött
vágyainkban már lombosodva
tetteinkben még gyökerek között
feszés vigyázzban minden ének
biztonsága egy ölelésnek
ívei zárnak ívei kötnek
boltozói mulandó öröknek
testünkben gyullad szavunkban ég el
teremtjük újra-teremtéssel

képmásod szimmetriatengelyében
fölhúzod a zipzárt
bemagolt istenek mögül
fehéret villant mosolyod
két célba vett fegyvertelenség
közé szorított látóhatár
a jelen
erdők portásfülkéiben
magnószalagra rögzített
lombsiránkozás

kel hozzád csapódjon
szelek rostáin átszűrűt
esőcsepp gyöngyakarata
nem ígérted még magad a földnek
fölszántott emlékeid
barna öklökbe szorítják
a csírázó gondolatot

a csend ablakai betörnének
szilánk fúródna kinéző szemedbe
vértükör gyanánt ragyogna az ég

míg elszívom ezt a cigarettát
álmodom valamiről
ami csak nélkülem
születhet meg bennem
amire nem vágyom
ami visszapörgeti halálom
eddig állomásait

zötyög a vagon rángatóznak a függönyök
nem ablakok előtt
hiszen nincs kilátó
csak belénkidegzett képzelete
a tájnak

tudjuk: furcsa dolog történik
rázkódik minden
egyre mélyebben egy táj húsában
amihez nincs közünk
amit hermetikusan zárt fülkéinkből
kiközösítünk

zötyög a vagon rángatóznak a függönyök
nem is előttünk nem is bennünk
már ereinkben is hangok dörögnek

megszokássá

közömbösít

tétlenségünk

ha ennyien kerültünk egy vagonba

holnap már ugyanarra a csendre vágyunk

és költő lesz aki elébb kimondja

álmodom

miközben cigarettafüsttel feldozom

hiányaim

zárt ajtót szembeköpő fények
 merész húrjain pengő ének
 ébreszd magára ezt a kényes
 puhává ázott mindenséget

legyen ki-be fordítható
 igazat szűrő járható
 legyünk ki-be fordíthatók
 aranyat szűrők láthatók

szóig egészek testtel lábbal
 arccal emberi aránnyal
 szabad édenbe úzött álmok
 tilalomfák fölött virágok

mi közöd ahhoz hogy otthont keresek
hogy ki haldoklik egy másik szobában
hogy megizzadnak a szerelmesek
időmértékes könyörtelen lázban
hogy nem delel nap a szemfehéren
hogy véletlenül kiszáradt az éden
minden fája
és nem maradt más ami bűnné érjen
bennünk
csak a vágy hogy szerethessünk
hogy tenyerünkre önként nyíljon
simogatás

és mi közöd ahhoz melyikünk merre tér
hogy alagútjaiban
mit görget a vér
hogy minden lélegzettel
több és kevesebb
bennünk az ember
idővel
törött ablakokra
hasonlít szemünk
ki-be jár rajta a szél
elfújja életünk

1

kiáltva szabad verset írni
hangokba mártott gondolat
torkot feszítő erek
piros tüntetése

2

dombornyomásos mattüveg
átengedi a fényt az árnyat
mozgó alakok képét végtagok nyikorgásait
békítő szögletét az ágynak
az arc a szem
hiábavaló részletként foltta satnyul
csak a hang közöl valamit
egymásért magunknak
vérszegényen
mint gyermeki jajszó arconcsattanása
pálcavégén

gyáva föld
magad meguntan kergeted
ha bevárnád magad
ha minden polcokról levedlenéd
az úrhatnáموkat
és végre a kimondhatatlant
kimondaná
arcok szemek szájak harmóniája
csak úgy mintha kezet nyújtana egymásnak
millió európai

szívüres tér
 álmokból kilőtt csodák
 lógnak körben mint a tobozok
 vagy mint a holdmolekulák

átlagigényre szabott külvilág
 szemedben idült évtized
 úgy megszokod a sebet
 mint a hóhullást:
 olvadásra ítélt fehérségedet
 megszokod arcok szögesdrótjait
 s hogy gyullad kilobban
 földrészek szerelme
 minden félbehagyott mozdulatodban

az emlékkockákkal kövezett
 visszaút
 megtagadja a fényeket

mintha az emlék mozaikkockáit

elkeverné egy ébredés

befejezett percek birodalma

szavak mögé rejtőző szemét

mintha a csend szárnyaszegett

hangok menedéke lenne

gyűlnek arcodba a táj

árnyékba zuhant gödrei

állsz merőlegesen a földre

egyéb hasznod már nincs belőle

bár egyenesnek tudd magad

az eget is csak jó időben

próbálsz föl hiszen durva

sebet hasítna homlokodra

a villám

sikamlós idők arcrózsái
 befelé csurgó nappalok
 testünkbe fröccsent vétek átka
 létünk pirosodó gyásza
 miért tanulunk tagadni is
 miért rögzíti napról napra
 környékünk hőmérséklete
 életünk szavaink mozdulataink
 vágyaink értékét
 miért szégyellnénk kitörölhetetlen
 anyaságunk domborodó fényét
 róla mintázta égitestek
 forgó szerelmét nem hitt istenünk
 miért tagadnánk nemcsak vagyunk

harcos gépek örlik
 a vérünkben gyorsuló vasat
 kell földünk maradjon
 ott ahol százfelé hasad
 ahol nincs már fajta
 csak konok együvé ébredő
 szemek hangtalan dörrenése
 villámviesszfényes arcmező

túl a mindennapos jelenlét gyűrődésein
 a kimondott megtagadott
 földrészeken
 ahol nem kölcsönként
 arccal bámulod a kertet
 de tudod a gyümölcsöt
 érettre festeni

magadon túl
 fogak visszhangjától
 gyorsuló szavak
 keresztezik az eltérített alagutakat
 ne engedd
 hogy visszabontsák benned
 újabb kötések titkait

fönt égbevert cölöpök imbolyognak
 annyi holnap elment
 annyi árván maradt sánpár
 görbül egymásra bennünk
 annyi amputált gondolat
 annyi
 homlokunkra kottázott félelem
 engedd
 hogy levegőt ültessenek el a kertben
 és virágaival teleszórjalak
 engedd hajnalodni
 az érkező igenléseket

tavaszi pihetollú reggel
bólints
nem késekre lépsz csak fűhegyekre
csak a nap lő mellen homlokon
hogyan arcod fényesre sebezze
most tagadd meg
hogyan kalitkád a test
amelyben azt hiszed szabadság
ha pár ezer méterre
egy elképzelt vágy felé viszed
most feledd el
hogyan a szívedbe programozott kényszert
cselekszed mint a betáplált robot
és álmaid melléktermékek
durvábban: selejtjeid

ma világítanak a sejtek
mint békét játszó apró fénymagok
és a tavaszra nyílás nem marad
pofára kent rúzs tükör-ámulat
ami elkopik eltörik vagy amit elnémítanak
termelőbb erők
ma szabad
fényévszázadok állomásain
bőröndök nélkül
átszállni önmagadhoz

himnusz tagjaim körbezárnak
 minden támadást kivédek
 mintha lőrészek mögött állnék
 és fegyelmezném a mindenséget
 mintha lőrészek útját állnám
 mintha fölszállnék minden szóban
 mégis mintha megrekednék
 fölösnek vélt
 útravalóban

a szavak ellenfénye
 világít a szájhatárban
 tovább már nem ragozható igazság
 bábruhában

és vannak kicserélhetetlen
 lámpák az arcban lőrészek és álmok
 vannak
 legyőzhetetlen ifjúságok

— — — — —
nem kirakat az arc hogy kedvére

báméskodjon benne az idő

kilátót hasít tekinteted

éle-fűrésze valahány

eléd teremtetett kerítésbe

lázadsz minthogyha álmaid

gyűjtőzsinórján sisteregne

a lobbanást

tanító évek vadszerelme

hadakozol az elhízott

létformák önbizalma ellen

egy tisztább dallam

kiüt a lelkiismeretben

összefut szemedben az este

— fényei könnyek

leperegnek —

féltucat mosolyt kisépernek

belőled

lázadj csak tovább

ezer dobbanás közötti csendbe

pólyált félszeg igazad

lehet hogy kevés

ahhoz hogy magadon túl is éltesd

— — — — —

röpke suhintások az arcon
évek
falak védelmébe zártan
a szavak
ösvényei a menekülésnek
rongyolódott levegőn át egymásra nézünk
emlékezünk
mert jó bevallani tartozásainkat
megszámlálni szétosztani megmaradt emlékeinket
önmagunknak

szabad arcunkat a földre tenni
menekülni tavalyi kételyektől
régí fáradtságot levetkezni
friss nyomot hagyni a hóban
megsimogatni süppedt vállú házak gerincét
megmosolyogtatni téli kerteket
hinnünk kell
hogymindenben oldódnak a ráncok
amit érinteni lehet

lehet-e a földet barnára súrolni
fényérett szavakból fűzni drágagyöngyöt
viselni az éket
arcod díszlettervét meghamisítani
néha önmagaddal
csontodba húsodba emlékezetedbe
épült automaták végelgyengülését
ünnepelni félkorty akarattal?

mintha lángot tépne testedről az álom
piros visszajátszás hamuba sült évek
mintha kiáltanál mintha meghallanád
hogyan felrobbannak a mértékegységek
mintha az egyetlen érték maradna
átrobogni szabad sejteken
kottázni talpfák érverését
nyílegyenesen

olyan csupasz egy feltartott tenyér
nincs benne szirmok sugárzása
nincs rajta arcok érintése
ujjközebe nem lehel sehonnan
virágport a szél

ki kellett mondani a kést
késhegyen a tiszta éneket
a hamvába hulló anyag átkát
amiért égve született

szabványmozdulattal tépni szét
álmok fekete maszkját
sokszemű mennyezet fölött
kihült mennyország

a vesztes utolsó fegyvere
fehér fallal párhuzamos háta
mint a szabadság ösztönét
a fémgolyót is szívéhez fényezi
bátorsága

elfonnyad minden dörrenés
a halál szöges szirmokat hullat
egymásból nyílnak napjaink
mint a termék
és mint az esték
mögénk csukódnak emlékeink

kereszt az ág a törpe dombon
 levakolt közöny fönt az ég
 a levegő magas hálójában
 vergődik minden repülés

bőrünk a csend levethetetlen
 karok bilincsébe fér
 szerelmet szítál aki érti
 hogyan lesz álomból kenyér

vékony csíkot vágtam az égből
 pataknak szaladjon tovább
 emlékek súlyától mozdulatlan
 kövek között az ifjúság

2. PIROS MALTER

Kitűzött	21
Vajon mikor	22
Ma este	23
Attól a csendről	24
Történelmi fog	25
Piros malter	26
A fehér fagyos szoba	27
Szobor	28
Allopo	29
Meglepett madár	30
Nem az anyám	31
Ártalmatlan jelen	32
Cserecsy	33
Bábel	34
Árkor	35

magamba térek
 hozzám halkulnak szavaim
 szavaimhoz csöndesül az arcom
 és arcomhoz gondolataim

TARTALOM

Kép	5
---------------	---

1. BESOROZATLAN

Besorozatlan	6
Azt a verset	7
Lassú mederben	8
Ébrenlét	9
Vezetékvégen	10
Esti történet	11
Szíverősítő	12
Ébredés	13
Reggel	14
Állomásparton	15
Áthúzott	16
Következmény	17
Baleset	18
X barátom visszaszámlál	19
Integető állomások	20

2. PIROS MALTER

Kitaszított	21
Vajon mikor	22
Ma este	23
Attól a csendtől	24
Történni fog	25
Piros malter	26
A fehér fogsorú szoba	27
Szobor	28
Állapot	29
Megtépett madár	30
Nem az enyém	31
Átszámolt jelen	32
Cseresznye	34
Bérlet	36
Akkor	37

Visszajátszani	38
Benned is térkép	39
Ő	41
Otthon	42
Mikrokozmosz	43
Elmenőben	44
Összekoccan	45

3. AJÁNDÉKGOMB

Ajándékgömb	47
XX. sz.	48
Kisbetűs	49
Jelmez	50
Ma azokon a sor	51
Guillotine	52
Mínusz	53
Nincs	54
Hajszálerek	55
Por	56
Félhírek	57
Egy az egyhez	58
És tovább	59
Nem tudod	60
O ₂	61
Szótagok	62
Fészek	63
Szabadságtan	64
Csomó	65
Élnapolt feltámadás	66

4. LÁTÓHATAR

Gyökerek	68
Látóhatár	69
Álom	70
Fölött	72
Több és kevesebb	73
Hangok	74

A KÖNYV SZERKESZTŐJE: EGYED PÉTER
MŰSZAKI SZERKESZTŐ: BÁLINT LAJOS
A MEGJELENÉS ÉVE: 1982. ALAK: 50X80/16
A NYOMÁS KEZDETE: 1982.I.15.
PÁPIR: 80 G-OS FAMENTES
KIADÓI IVEK SZÁMA: 2,38
NYCMDAI IVEK SZÁMA: 5,75
TIZEDES OSZTÁLYOZÁS NAGY KÖNYVTÁRAK SZÁMÁRA:
894 511-14, KIS KÖNYVTÁRAK SZÁMÁRA: 894 511

TIPARUL EXECUTAT SUB COMANDA NR. 535/1981,
LA INTREPRINDEREA POLIGRAFICĂ CLUJ
MUNICIPIUL CLUJ-NAPOCA
B-DUL LENIN NR. 146.
REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

1955-ben születtem Szatmáron. 1980-ban fejeztem be tanulmányaimat a kolozsvári Ion Andreescu képzőművészeti főiskola grafika szakán. Gyergyószentmiklóson élek, Gyergyóújfaluban tanítok. Sem adataimhoz, sem verseimhez nincs kiegészítő szövegem.

GÁL ÉVA EMESE ● GLOBUL
EDITURA KRITERION
BUCUREȘTI 1982

Lei 8,50

